

Škody působené bobrem evropským na lesních porostech

Biberschäden im Waldbewuchs

Ing. Jan Dovrtěl

Ing. Miroslav Svoboda

Lesy České republiky, s.p.

Lesní závod Židlochovice

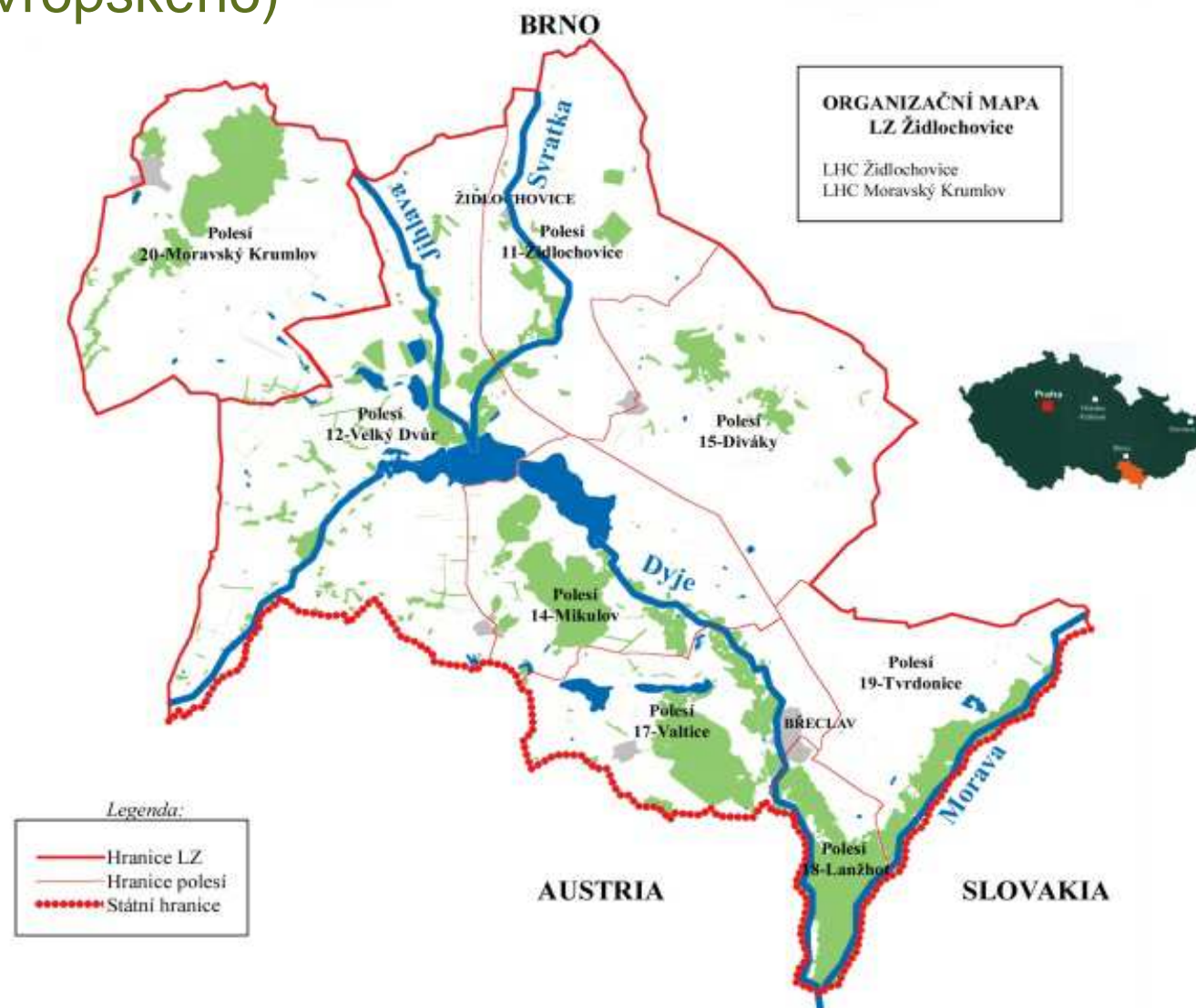

Lesní závod Židlochovice organizační jednotka Lesů České republiky, s.p.

22,2 tis. ha státních lesů

8 tis. ha lužních porostů v blízkosti řek (biotop bobra evropského)

Bobr – zvláště chráněný živočich

- Bobr evropský (*Castor fiber*) – dle zákona na ochranu přírody 114/1992 Sb. a vyhlášky 395/2002 Sb. zvláště chráněný druh
- kategorie ochrany – silně ohrožený živočich
- ⇒ je zakázáno zasahovat do přirozeného vývoje těchto živočichů či jejich sídel (hráze)
- K činnostem, které se týkají bobra je třeba mít výjimku (§56), kterou uděluje orgán ochrany přírody (časově náročný proces min. 1 měsíc).

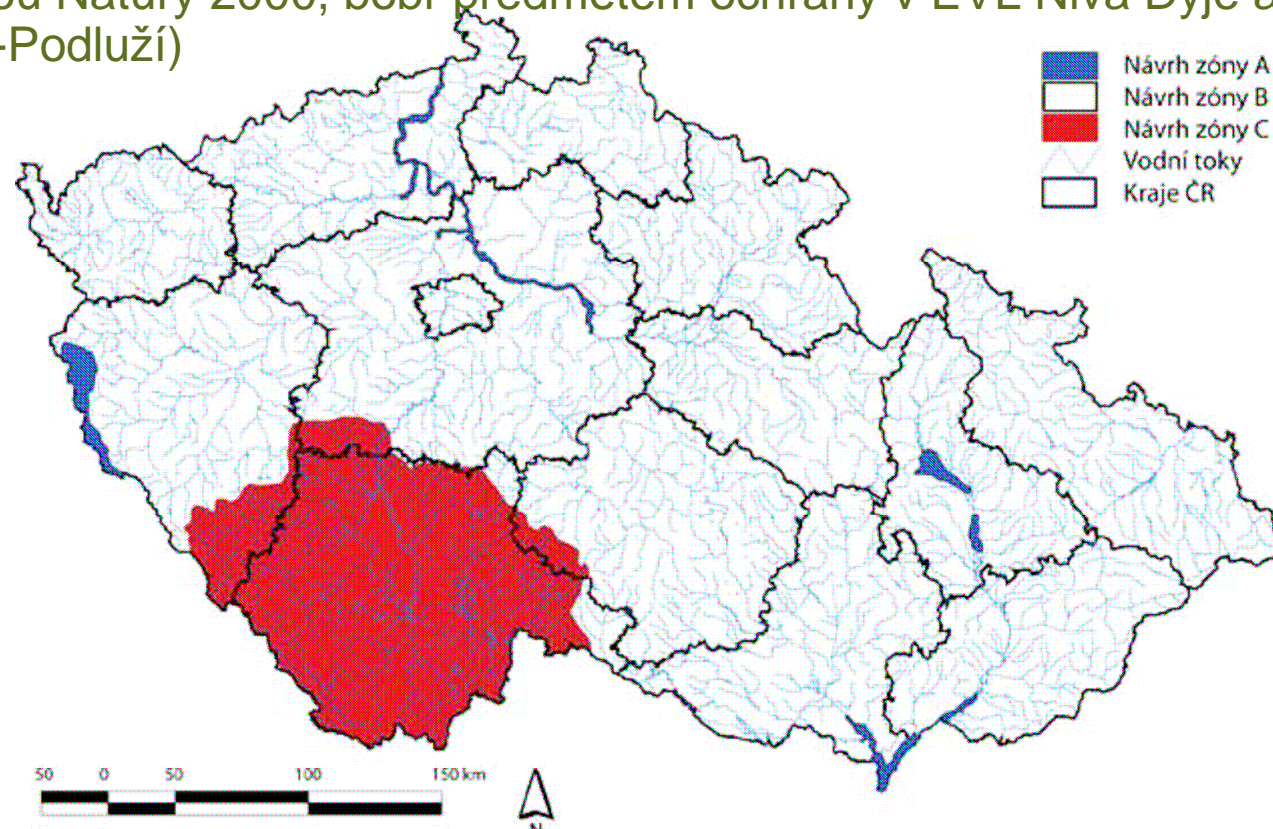
Zonace pro účely diferencované ochrany bobra evropského v ČR

(Program péče o populaci bobra evropského, zpracovala AOPK ČR v letech 2003 – 2005)

Zóna A: plná ochrana populací bobra evropského

Zóna B: možnost šíření a rozmnožování bobra evropského
ovšem s minimální mírou ochrany

Zóna C: eliminace jakéhokoliv osídlení bobrem evropským
(ochrana i formou Nature 2000, bobr předmětem ochrany v EVL Niva Dyje a
EVL Soutok-Podluží)

Návrat bobra

- Poprvé byl bobr spatřen na Dyji pod soutokem s Kyjovkou v roce 1975, R. Hrnčíř (zřejmě z populace vysazené na horním toku Dunaje-Rakousko)
- Konec 80. let a hlavě v průběhu 90. let se bobr rozšířil po celé oboře Soutok, přítomnost prozrazují četné pokácené stromy
- Dnes je již populace bobra značně početná, obsazeny jsou všechny vhodné lokality, dnes zde žije v oblasti Břeclavska minimálně 1000 kusů.

Jaké škody bobr způsobuje na lesních porostech ?

- Škody v důsledku ohryzu a okusu dřevin
- Škody v důsledku budování hrází – zaplavování lesních porostů (druhotné škody)

polesí Soutok, porost dubu

polesí Soutok, porost dubu

polesí Soutok, porost dubu

Poškození porostů různých věkových tříd

Poškození mlaziny

Menší větve bobr odtáhne do vody

Poškození mlaziny

Poškození mladého DB porostu v blízkosti vody

Poškození topolového porostu v mýtním věku

Poškozovány jsou i velmi silné stromy

Poškozený porost v mýtním věku

Bobr je schopen pokácet i značně silné stromy (TP)

Poškození kořenových náběhů jilmu vazu

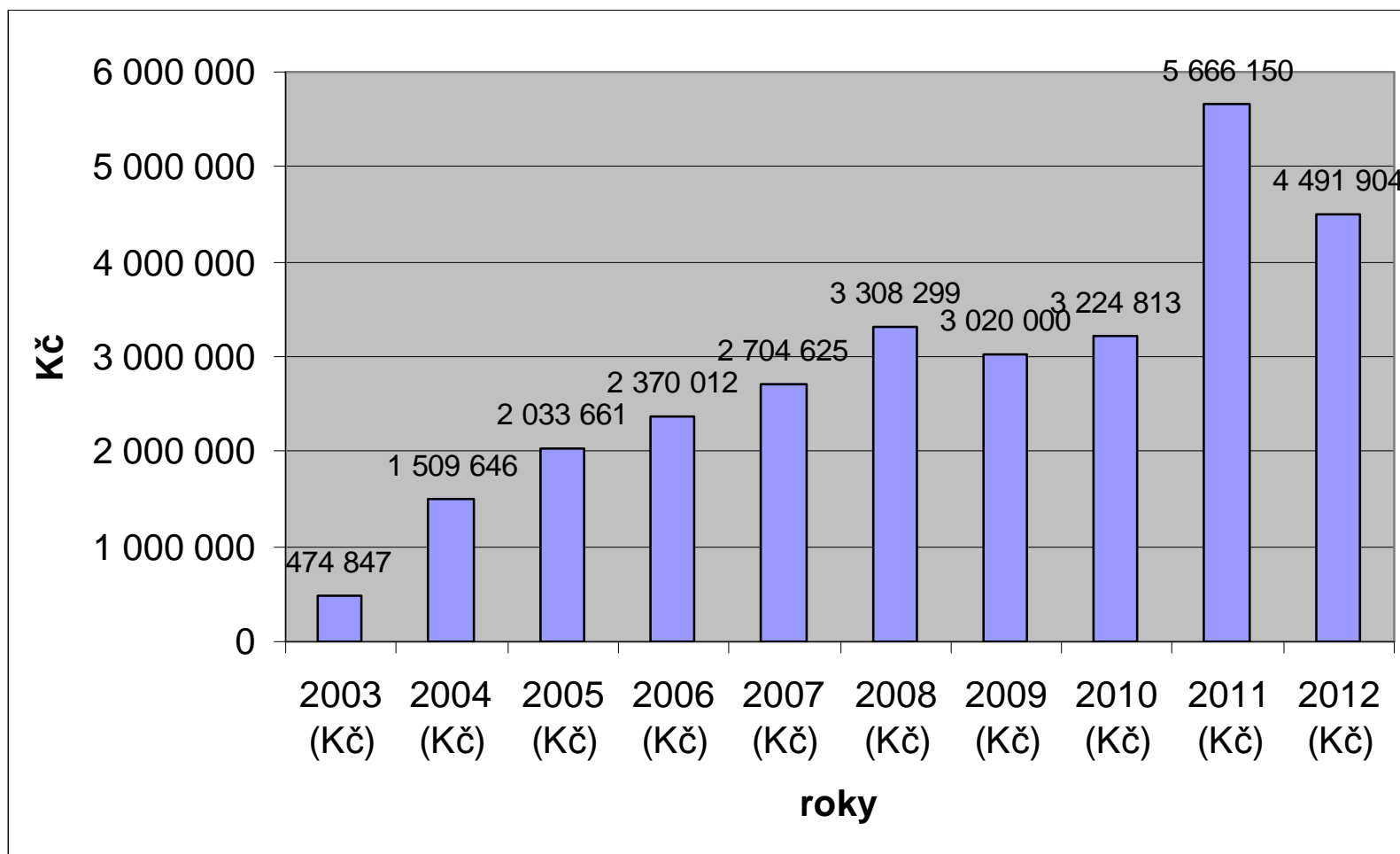
- Poškození kořenových náběhů jilmu vazu
- Poškozovány jsou téměř všechny pěstované dřeviny (vyjma ořešáku černého)
- Zaznamenáno bylo i poškození olše

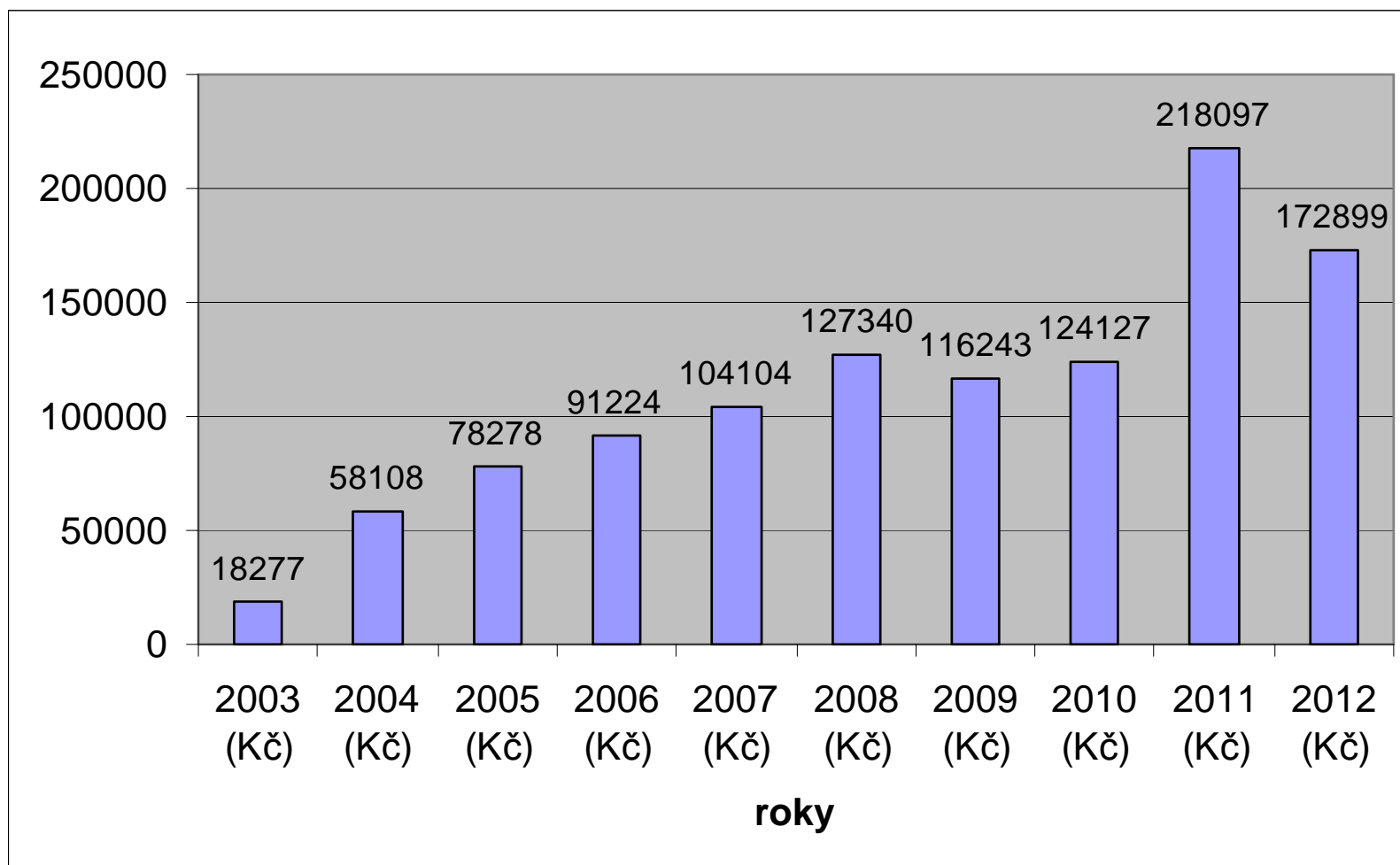
Náhrady škod způsobených bobrem v ČR

- Vyhláška 115/2000 Sb., umožňuje poskytnutí náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy (**bobr**, vydra, kormorán – do 1.4. 2013 ohrožený druh, los, medvěd, rys, vlk).
- Hradí se škody způsobené na trvalých porostech – lesních porostech
- Poškozený má povinnost do 2 dnů od zjištění škody tuto nahlásit místně příslušnému orgánu ochrany přírody (ORP) a do 15 dní podat žádost na příslušný orgán ochrany přírody (OŽP, KÚ JMK).
- Vyčíslí žadatel sám, vhodné je vyčíslení škody soudním znalcem – vyhotovený posudek.

Vývoj škod bobrem u LZ Židlochovice na lesních porostech (Kč)

Vývoj škod bobrem u LZ Židlochovice na lesních porostech v (€)

Zákon č. 289/1995 Sb. – o lesích ukládá při vzniku holiny povinnost jejího zalesnění do 2 let a jejího zajištění do 7 let - problém u porostů neustále poškozovaných bobrem (odklad zajištění).

Škody v důsledku budování hrází – zaplavování lesních porostů (druhotné škody)

- Výstavba hrází – dlouhodobé zatopení lesních porostů
- Při dlouhodobé stagnaci vody – odumírání dřevin
- V rovinaté nivě je schopen zaplavit relativně malou hrází rozsáhlé plochy lesních porostů

Hráz zbudovaná na jaře v březnu 2009 v lokalitě
Kostická čista, polesí Tvrdonice

Kostická čista, polesí Tvrdonice, březen 2009 –
zaplavení desítek až stovek ha luk a zemědělské
půdy

Lanžhot, březen 2009 – zaplavení zemědělské půdy,
kombinace vysokých průtoků v řece Moravě, činnosti
bobra a zanesené propusti.

- Jarní povodňové vlny – nutnost operativní rychlé spolupráce lesníků, zemědělců a orgánů ochrany přírody.
- Stávající legislativa – problém, výjimka k zásahu do bobří hráze, vydání výjimky trvalo 3 měsíce (11.3. -1.6. 2009).

Lanžhot, březen 2009 – zaplavení jasanového porostu. V případě dlouhodobé stagnace vody – odumírání porostů.

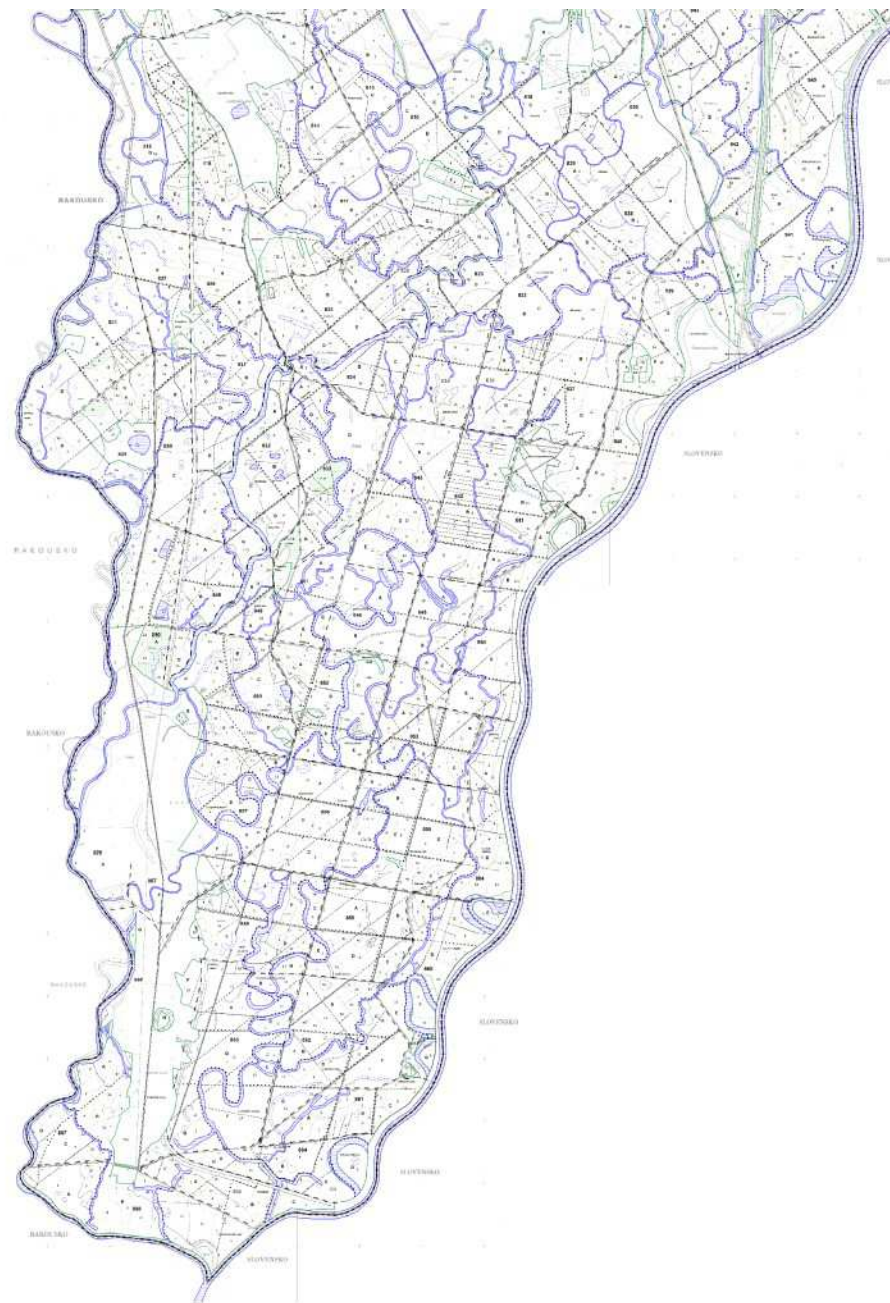
Dlouhodobým podmáčením dochází ke změně stanovištních podmínek v neprospěch lesa – nastupuje rákos, nezalesnitelné plochy (bezlesí).

Bobří hráze komplikující zásobování lužního lesa v
letních měsících vodou

Bobři svojí stavitelskou činností omezují negativní funkčnost revírních soustav vybudovaných v 90. letech vybudovaných za účelem dotvoření lužního lesů v

Další škody, následné škody zvířít

Možnosti ochrany lesních porostů proti škodám

Vyústění nory přímo do oplocenky

Natřený kmen DB přípravkem Recervin
používaným proti okusu zvěří - nefunkční

Zprůtočňování bobřích hrází – rozebírání hrází

Zprůtočňování bobřích hrází – instalované trubní propusti

K čemu směřuje ochrana bobra – zrušení náhrad ?

- Škody bobrem narůstají, populace se dále rozrůstá
- Obdobná situace jako u kormorána – od 1. dubna 2013 není v ČR zvláště chráněným druhem ⇒ zrušení poskytování náhrad, škody však budou dále vznikat.

Pobytové znaky - bobří cesty, délka i několik stovek metrů

Vstup do vody „skluzavka“

bobří hrad

Bobr v oblasti soutoku Dyje a Moravy

Bobr sražený autem na lesní správě Strážnice

**Váha necelých 20 Kg
(literatura uvádí: 17-30 Kg)**

Bobří stopy

Bobr – výborný plavec

Bobr sražený autem na polesí Soutok,

Nebezpečný bobr

Bobr umělec

Děkuji za pozornost.

www.lesycr.cz

dovrtel.lz4@lesycr.cz

Autor většiny fotografií Jiří Netík,
vedoucí polesí soutok

